Ex [redacted]

[redacted] Ea.

M.e.

[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible].

P.P. Eremitar. Camaldulens.

Eremi Vigrensis.

TRACTATUS BREVIS
De
OBLIGATIONIBUS REGULÆ
&
CONSTITUTIONUM
JN SACRIS RELIGIONIBUS.

Authore R. ac Ex: P. Petro DIERKENS
S. T. D. Ords Prædicatorum Gandanensi
Honori & Venerationi
Reverendissimi ac Religiosissimi
in Christo Patris

GERARDI
THOMASSICH

Ords S. PAULI primi Eremitæ
Prioris Generalis Meritissimi
SS. Thliæ Doctoris Eximij, nec non per
Provinciam Polonam Visitatoris Colendissimi Protectoris Gratiosissimi.

DICATUS.

Reimpressus in Claro Monte Czestochoviensi.

FACULTAS

R. A. P. PROVINCIALIS.

PErmitto, ut imprimatur hic Brevis Tractatus de obligatione Regulæ & Constitutionum in Religiosis Ordinibus, suppositis supponendis. Datum Tornaci 4. Maji, 1667.

Fr. BONAVENTURA de MARIVOORDE, Provincialis per inferiorem Germaniam Ordinis Prædicatorum.

FACULTAS REIMPRIMENDI Censoris Diœcesani.

PRæsens libellus jam Anno 1667. 11. Julij approbatus, & Anno 1731. Coloniæ impressus, ut iterum reimprimi possit, do facultatem.

M. CASIMIRUS STĘPLOWSKI S. T. Doctor & Professor, Librorum per Diœcesim Cracoviensem Censor Die 17. Aprilis 1765.

Qui spernit modica, paulatim decidet. Eccl 19
Ubi statuta non observantur talis Religio e
sicut pomarium undequaq; apertum, quod fruct
suos, non proprietariis, sed viatoribus fructifica
& reddit. S. Fr. de Sales. l. 2. epi. 1.

S. Antoninus loquens de quibusdã Religionibus deformatis, ita ait: *Præfatæ Religione quæ cum magno fervore & vitæ sanctimonia initium habuerunt, minima negligentes traditionum paternam, in processu temporis paulati defluxerunt, & exinanitæ sunt usque ad fundamentum in eis.* 2. part. hist. cap. 15. §. 2.

Si parvi pendas Constitutiones & ordinationes sacræ Religionis, quantumvis parva sin Monachus non es. Blos. in spec. Monach.

Sic minora, imo minima servemus cum nobi possibili, sicut majora & maxima, dicit eni Scriptura: Qui negligit modica, paulatim deci det. Diony. Carth. ser. 6. de Dom. 3.

Qui parva sine scrupulo cõsciẽtiæ admittun insensibiles effecti, se sanos existimant, mala su plangere, & vitam corrigere ignorant - - - - quamvis parva vulnera videantur, quia tame nec cavent, ne ea suscipiant, nec postquam su sceperint, debitã curã adhibent, omnino mortifer redduntur. Dac. Abb. in 5. T. Bibl. Patrum.

❀❀❀)(✝)(❀❀❀

RELIGIOSO
LECTORI.

Cum juxta Doctrinam Angelici Doctoris, & communem Religiosa professio obliget profitentem, non quidem ut defacto sit perfectus, sed ut semper tendat ad perfectionem charitatis & aliarum virtutum & quia nonnihil obscurum videtur, in quo consistat ista tendentia, & quomodo, & quantum obliget; hinc varii Religiosi anguntur, quid facere debeant, ut huic obligationi satisfaciant. Declaro in hoc Tractatulo hanc tendentiam consistere in perfecta observantia Votorum, Regulæ & Constitutionum. Quantum verò obligent vota, omitto hic tractare, quia de hoc egi sufficienter Tract. I. Exercitior. spirit. cap. 8. *de obligatione verò Regulæ & Constitutionum ibidem tractavi, sed breviter Verùm cùm illa res sit magis obscura, & multum ab ea dependeat bonum Religionis. requirit ampliorem declarationem, quam expono per hunc Tractatulum, idque in Regula & Constitutionibus Ordinis PP. Prædicatorum quæ*

obligant ad solam pœnam & ad nullam culpam nisi propter præceptum vel contemptum: in quibus casibus à fortiori obligantur illi Religiosi, quorum Regula & Constitutiones obligant sub peccato. Cùm verò laxiores aliqui Religiosi intelligant Regulam & Statuta sui Ordinis non obligare ad aliquam culpam, vel in aliis Ordinibus ad solam culpam venialem, arbitrantur esse negotium parvi momenti liberè & frequenter illa transgredi, quod tamen valde magnum est, periculosum, & ruina Religionum, prout in sequentibus fusè demonstro; sperans fore ut per hoc confirmentur boni Religiosi in cuncta observantia, laxiores verò intelligentes grande periculum suæ salutis tempestivè resipiscant.

Cùm verò materia hujus Tractatûs sit magni momenti, & ab illa maximè dependeat bonum Religionis, & concernat æqualiter omnes Religiosos Ordines, eam typis committere noluissem, nisi priùs illam submisissem accurato examini doctissimorum Virorum & S. T. Professorum in Universitate Lovaniensi & singulis Ordinibus, quorum censuram his adjunxi. Opto, ut DEUS det incrementum, & abundè fructificet!

TRA-

TRACTATUS BREVIS

De Obligatione Regulæ & Constitutionum in Religiosis Ordinibus.

CAPUT I.

De Paradiso terrestri præfigurante Ecclesiam Novi Testamenti, eius pulchritudine & defectu.

PLantavit DEUS Paradisum voluptatis à principio, produxitque de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suave, & ornavit illum omni pulchritudine, quæ ad oblectationem posset deservire: & fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum Paradisum, qui inde

dividitur in quatuor Capita, Geon, Phison, Tygrim, & Euphratem. Et posuit in eo hominem, quem formaverat, rectum & perfectum in anima & corpore, ornatum omni scientiâ, gratiâ & virtutibus, inexterminabilem & immortalem, ut DEUM Conditorem suum ex toto corde, & super omnia dlligeret. Et in recognitionem tantorum beneficiorum imposuit illi hoc unicum præceptum: *Ex omni ligno Paradisi comede, de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Sed invidia diaboli, qui homicida fuit ab initio, mors intravit in Orbem: nam homo, qui obediendo DEO poterat esse immortalis & beatus, suggestione diaboli per inobedientiam recessit à DEO Creatore suo, audivit serpentem veneficè incantantem, perdidit DEUM, perdidit se, perdidit Paradisum, immortalitatem, & totam posteritatem innumeris subjecit miseriis. Hæc in lege naturæ, in qua omnia erant magis corporalia & figuralia.

§.

§. *Primus.*

De Ecclesia Novi Testamenti, sancta & spirituali, & Religioso statu in ea inchoato, à Christo Domino & Apostolis.

2. AT in Nova Lege, ſpirituali, & veritatis, plantavit quoque DEUS Paradiſum voluptatis, ſed longè perfectiorem, & pulchriorem, Eccleſiam ſcilicet Novi Teſtamenti, totam in ſpiritu & ſanctitate. Jn ea poſuit Unigenitum ſuum, novum Adamum, ut eſſet caput & exemplar membrorum, & per ſanctiſſimam vitam & obedientiam uſque ad mortem reduceret Adami Poſteros ad DEUM, à quo per inobedientiam receſſerant. Jnſuper plantavit in illo Paradiſo vineam electam, Angelicum ſcilicet ſtatum Religionis, ſelectam illam Eccleſiæ partem, florem, & pretioſiſſimum lapidem inter Eccleſiæ ornamenta, hortum illum fortiſſimè concluſum, Paradiſum deliciarum, ſanctitatis domum, ſcholam virtutum, bellatorum ſtationem, Cœlum terrenum, cujus umbra cooperuit montes,

cujus propagines extensæ à mari usque ad mare, & Christus in medio ejus est fons irrigans radices ejus, & eam fœcundissimam reddens. Ipse primus vitæ Religiosæ fundamenta posuit in Palæstina, & ibidem vixit in suprema obedientia, factus Patri obediens usque ad mortem Crucis: Quod præceptum ingrediens mundum lubens à Patre acceptavit, in virginea castitate, in summa & tanta paupertate, ut non haberet, ubi caput suum reclinaret. Cujus ad exemplum Apostoli suum Magistrum imitati sunt. Similiter varii illorum discipuli.

§. 2.

Quomodo floruerit, ad diversas mundi partes extensus fuerit, & de flore & fructu quatuor Ordinum Mendicantium.

3. EXinde eam transtulit in Ægyptum: ubi primos Monastices Magistros posuit Antonios, Hilariones & plures hujusmodi sanctitatis Heroes. Sub quorum disciplina quandoque tria, quandoque quatuor millia uni Patri subfuerunt, & Religiosissi-

osissimè vixerunt; homines ex diversis generibus & regionibus nati, ad tantam identitatis sinceritatem coaptati sunt, ut una anima in multis corporibus conspiceretur. Qui infirmus erat corpore, multos habebat affectu ægrotantes. Qui animâ ægrotabat, multos habebat sanantes. Lites & contentiones aberant. Communis charitas omnia communia faciebat, victum, vestitum, labores, orationes & coronas. Hujus vineæ Ducem posuit *Augustinum* in meridie; in Occidente *Benedictum*; in Oriente *Basilium*; in Aquilone alios. Hi omnes in tanta sanctitate vixerunt, ut in Ordine *S. P. Augustini* recenseantur homines Sanctitate clari sexdecim millia & ducenti. Sub Regula *S. Benedicti* referantur canonizati quadraginta-quatuor millia, & viginti duo. Quorum quinque millia, quingenti, & quinquaginta quinque vixerunt in uno Cassinensi Monasterio, & ibidem sepulti sunt. Jn Cistercienſi, Præmonstratensi, & Carthusiensi, quasi innumeri in maxima sanctitate floruerunt. Jmò tunc passim omnes Sancti.

4. Tandem divisus est fons ille Paradisi in quatuor capita, sive flumina, quæ egrediebantur de Paradiso ad irrigandam universam terram. Hi sunt quatuor Ordines Mendicantium, qui in spiritu Apostolorum incipientes, progressi sunt per universum Orbem, promulgârunt Evangelium Christi, per mare, per terram, per ignem & gladios, dantes animas suas, ut perditas oves adducerent ad ovile Christi, & innumeras animas doctrinâ sanâ, exemplari vitâ, signis & miraculis extraxerunt è diabolica captivitate, & lucrati sunt Christo. Tantus erat zelus erga salutem animarum, ut in quodam numerosissimo Generali Capitulo Ordinis *S. Dominici*, in quo, nomine Summi Pontificis petebatur, si essent aliqui parati ad prædicandum Evangelium Christi in terris infidelium? Ad unum omnes responderunt se paratissimos. Hi omnes vivebant religiosissimè, in magna sanctitate, in observantia votorum, Regulæ & Constitutionum exactissimi. Jn maxima austeritate & mortificatione corporis, per jejunia, fla-

flagella, catenas ferreas, cilicia, &c. Hi sunt viri Apostolici, æqui fortes & varii, qui rhedam Evangelicam deduxerant in universum Orbem. Hæc est florens illa vinea, quæ dedit odorem suavissimum cunctis populis. Hæc sunt ligna plantata in Paradiso producentia fructus honoris & honestatis.

Sanctissimæ Virgini *Theresiæ* revelatus fuit latissimus campus, quem *S.P.Dominicus* cum maximo exercitu Sanctorum Filiorum occupabat, qui omnes heroicè decertârant contra Hæreticorũ antesignanos, & principes eorũ dæmones infernales. Quorũ nomina scripta erant in vasto volumine, quod eidem Virgini tradebatur. Non minora, referuntur in Chronicis *Seraphici Ords*, ac *Montis Carmeli*, in quibus floruerunt doctrinâ & sanctitate præstantissimi Viri sine numero.

§. 3.

Invidet diabolus, quærit diversa media destruendi hanc spiritualem Vineam, & longo tempore non potuit.

5. AD talem phalangem ipse diabolus accedere metuebat, vincere desperabat,

se perdere cernebat. Ea propter antiquus ille serpens, & callidus tentator, qui primum Paradisum destruxerat, variis modis tentavit ingredi hortum hunc conclusum, nec potuit. Quid tandem fecit? Convocavit omnes principes tenebrarum, inivit consilium cum suis, quâ viâ id perficere possent. Unus inter illos cæteris callidior suggessit, ut viventibus *Dominico* & *Francisco* quiescerent à laboribus suis: futurum post mortem illorum ut multiplicatis cœnobiis reciperent ad Ordinem nepotes ex affectu carnali: adolescentes sine zelo perfectionis, delicatos & assuetos deliciis: Nobiles, ambientes dignitates: Doctores, arrogantes ob doctrinam: ac tandem pro conservatione Ordinis cogerentur recipere quosvis: ac proinde tepesceret tunc zelus, frigesceret charitas, flaccesceret observantia! & ita facilè possent intrare hortum istum, pro tunc nimis fortiter conclusum, & vineam hanc electam devastare. Placuit consilium omnibus, expectârunt oportunum illud tempus, & immiserunt vulpeculas

las

las diversas in vineam istam, ut eam validè demolirentur: incipientes à minimis, ne nimis paterent ipsorum insidiæ, & sic via disponeretur ad majora. Nam callidus hostis ita decipit, cùm nobis persuadet, parva non magni facere, inquit *S. Anselmus*, sciens, ubi parva negliguntur, quòd totus Ordo paulatim dissipatur & destruitur, cùm sine parvis istis stare non possint majora, (inquit *D. Hieronymus.*)

§. 4.

Incepit illam cautè destruere à minimis, & successu temporis eam destruxit in diversis mundi partibus, & quibus mediis.

6. JNcipitur ergo hujus electæ vineæ devastatio à parvis dispensationibus & dissimulationibus; sensualitas incepit habere locum; exercitia spiritualia flaccessere, oratio mentalis, meditatio, recollectio quotidiana, examina conscientiæ, reflexio super omnia opera sua, communicatio sui ipsius apud Superiorem, seu quod apud nos Capitulum quotidianum, sive de culpis vocatur, pro sola forma, & non seriò fieri,

vel

vel omitti, hæc & ſimilia ad vitam religioſam traducendam omninò neceſſaria. Jnde ulteriùs progreſſum eſt. Ad quid (inquiunt) tot Conſtitutiones, quæ retineri non poſſunt? Sufficit nobis Regula. Poſt hæc iterum: Ad quid toties legere Regulã, quam tenemus memoriter? Sufficiant nobis vota. Tandem eò devenitur, ut vulpeculæ fiant vulpes, & devaſtent vineam, uſque ad fundamentum in ea. Recipiuntur divitiæ, augmentantur cenſus, fiunt Monaſteria magnifica, portantur pecuniæ &c. Cùm his (inquiunt) ſtare poteſt paupertas ſpiritus. Servi DEI debent benè tractari, nihil ipſis deeſſe debet, ne cogantur illa quærere apud ſæculares. Jbi radix incontinentiæ, nã venter plenus eſt ſeminarium libidinis. Non in omnibus (inquiunt) parendum eſt obedientiæ. Struuntur convivia, invitantur amici, reinvitantur Religioſi, deſeritur Officium Divinum, negligitur ſtudium, fit frequens converſatio cum ſæcularibus. Finaliter verificatur illud Pſalmiſtæ: Commixti ſunt inter gentes, & didicerunt opera eo-

rum

rum, & factum est illis in scandalum, & non ipsis tantùm, sed scandalosa ipsorum vita perdidit innumeras animas in populo Christiano.

§. 5.

Stupenda & deploranda ruina.

7. QUomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium plateárum. Denigrata est facies Nazaræorum super carbones, non sunt agniti in plateis. O quantum distamus ab his, qui in diebus *Antonii* fuerunt Monachi! Sic *Macharius* vixit? Sic *Basilius* docuit? Sic *Antonius* instituit? Siccine alii fundatores Ordinum filiis suis talia documenta reliquerunt? Væ nobis! (inquit *S. Thomas à Villa Nova*) quia solùm nomen vacuum Religionis, tonsuram & habitum gestamus.

8. Plangite nunc Patres super filios vestros, in quibus sanctus DEI timor aut recessit, aut friget. Filii Sion quondam incliti & amicti auro primo, plangite super vos & super filios vestros, quòd nomen Sancto-

ctorum Parentum inaniter geſtatis. Sic v
vendo, ſic operando procul aberitis à r
cipienda mercede centupla, & vita ætern
quando poſt horam undecimam, dum ſer
factum erit, Pater familias ad ſolvendum o
perariis redierit.

CAPUT II.

In quo exponitur vera & prima origo hujus ruinæ.

9. MIrum fortaſſe alicui videri poſſe
quomodo eminens ille perfectioni
ſtatus à ſanctiſſimis viris, DEO inſpirant
& adjuvante, ita firmiter fundatus, tot pro
pugnaculis munitus, in quo ſancta Regul
ſanctæ Conſtitutiones, continuæ exhorta
tiones, per verba & exempla, tot ſancta E
xercitia, quæ eſt vera Turris Davidica, e
qua mille clypei pendent, in qua eſt omni
armatura fortium, contra diabolum, mun
dum & carnem. Mirum, inquam, vider
poſſet, quomodo fortiſſima illa turris, to
munita præſidiis, ita deficere potuerit. Ve
rùm enim verò ſi quis benè conſideret
quòd perfectiſſimi illi Principes Cœli, tot

gra-

gratiæ auxiliis confortati in veritate non stiterunt: non mirabitur, quòd lutea illa & fragilis creatura inter tot pericula & tot hostes deficiat. Quòd igitur defecerit, ita id fecit inimicus homo, qui continuò circuit, quærens quem devoret. Jdque dum homines dormirent, hoc est, dum Superiores negligentiùs agerent, & minus vigilarent. Vel cùm præcipua Religiosorum supposita dormitionem acceperant. Quod in diversis sæculis, ex diversis malis ortum habuit. Nam ut referunt Chronica Ordinis Prædicatorum, circa annum Dñi 1348. tam horrenda Pestis desæviit per universam Europam, ut vix decimum hominem reliquerit. Tunc præcipui Religiosi zelo animarum inflammati, ne infectorum animæ simul cum corporibus perirent, posuerunt animas suas pro animabus proximorum. Et hoc modo præcipuis Suppositis morte sublatis, reperit dæmon opportunitatem bonam, suffodiendi hanc mysticam Turrim.

Aliis quoque sæculis arripuit ansam per bel-

bella & hæreticos, invaſit Eccleſias, Monaſteria devaſtavit & concremavit. Sacerdotibus, præſertim Religioſis, graviſſimas perſecutiones intulit, & immaniter occidit; adeò ut crudelitatem inexplicabilem quam præcedenti adhuc ſæculo exercuerunt totam ferè Europam, ſingulariter tamen in Partibus noſtris, non tantùm cognoverimus ex Hiſtoricorum monumentis, ſed Patres noſtri, qui hæc viderunt & experti ſunt, narraverunt nobis filiis ſuis. Quid igitur mirum, quòd diabolus in occaſione adeò deſiderata ita profundè ſuffoderit Religioſam hanc vineam, deſtruxerit maceriam ejus, ita ut omnibus prætereuntibus patuerit deſolatio ejus.

10. Contra quæ mala hoc noſtro ſæculo omnium Religionum Superiores indefeſſi laborârunt, ut quæ collapſa erant, reſtaurata conſervarent, & ulterius promoverent. Jnque cum ingenti profectu, in tantum, ut modò in ſingulis Religioſis communitatibus ubique Religiosè & regulariter vivatur, & in Jllis quamplurimi veri & ſancti

Re-

Religiosi inveniantur. Quorum bonæ famæ nihil officit, quòd inter illos reperiantur aliqui difformes, dissoluti & falsi fratres: numquam enim seminatur tam purum triticum, cum quo non metitur lolium: & ab initio non fuerit tam sancta familia, in qua non aliquis degener & perversus fuerit. Prout S. *Augustinus* ostendit à Cœlo Empyreo, & ab Arca Noe usque ad collegium Apostolorum inclusivè. Per quæ defendit bonam famam domûs suæ, contra quosdam obtrectatores, qui ex paucis perversis volebant optimas communitates infamare.

11. Volens igitur sanctis conatibus bonorum Superiorum utrumque cooperari, & diversorum desiderio facere satis, qui dudum desideraverunt, ut ea, quæ in Exercitiis spiritualibus nimis diminutè à me scripta erant, magis ampliarem: hunc parvum tractatulum scripsi, ut obligationes Religiosæ Regulæ & Constitutionum magis explicarem. Jdque non ex proprio cerebro, sed ex sensu Sanctorum & Majorum

no-

noſtrorum, ponendo breviter hinc & ind[e] eorum verba, & brevitatis causâ, ſæpiù[s] ſolum ſenſum. Qui hæc latiùs legere deſi[-] derat, legat Tractatum illum, quem totu[m] conſcripſit ex ſententiis Sanctorum Patru[m] doctiſſimus P. M. *Joannes Baptiſta Lezan[a]* Sacri Ordinis *Beatæ Virginis MARIÆ d[e] Monte Carmelo*, cujus exemplaria à pluribu[s] deſiderantur. *Zanchez* in decalogum *cap.* 4 *&* 5. *Peyrinus tom.* 1. *c.* 15. *per totum. Juli[us] Negronius* in Tract. Aſcetico de Cura Mi[-] nimorum.

§. 1.

Declarantur cauſæ propinquæ hujus ruinæ.

12. UT igitur diabolicis iſtis machinatio[-] nibus efficaciter occurratur, oper[æ] pretium erit in primis detegere callidas il[-] las foveas, per quas Satanicæ illæ vulpecu[-] læ ingrediuntur myſticam hanc vineam, u[t] vaſtari poſſint.

Tales foveæ ſunt neglectus Orationis & Exercitiorum ſpiritualium, quæ hîc ſupe[-] riùs retuli, aut tepida eorum executio, n[i-]

mia

mia extra Monasterium evagatio, nimia familiaritas & inordinata conversatio cum sæcularibus, temetsi specioso titulo fieri videatur. Ostendit *Granatensis*, quòd tales subinde lucrentur aliorum animas, & suas perdunt. Otiositas & neglectus studii, exemptiones, privilegia, & indiscretæ dispensationes, ambitiones, divisiones per diversas ligas, negligentes Prælati, mala educatio Novitiorum; & communissima fovea est negligentia & contemptus seu parva æstimatio parvarum Constitutionum & regularum, per quam imperceptibiliter destruuntur florentissima Monasteria: hoc ultimum potissimùm in sequentibus declarare intendo.

§. 2.

Ponitur remedium, quó ruina restauratur.

3. QUid igitur facto opus, ut his malis ulteriùs occurratur, & eliminentur? Nihil profectò aliud, quàm illud ipsum, quod Sapiens præscribit, dum ait: *Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoliuntur vi-*

neas

neas. Capiuntur tunc vulpes parvulæ S tanicæ, quando in Religionibus mini quæque in Regula & Constitutionibus xactè observantur.

Quapropter ut perniciosæ istæ vulp culæ à religiosa ista vinea excludantur, hortus iste fortiter concludatur: neces est ampliùs declarare fallacia fundamen quibus innituntur Religiosi illi transgre sores, & illa efficaciter refutare, & fall ciam declarare, ne habeant ulteriùs a sam ad excusandas excusationes in pecc tis. Nam cùm proditur dolus, cùm fra aperitur, cùm convincitur falsitas, rectiss mè tunc dicitur vulpes capta, inquit. *Bernardus Serm.* 64. *in Cant.* Allegant it que tales Religiosi, alias boni, in sui exc sationem illa, quæ in sequentibus fusiùs d clarantur.

CAPUT III.

Ponuntur excusationes, quibus se excusan transgressoros in transgressionibus suis, & refutantur.

14. PRimò igitur allegant, quòd Cons

tu-

tutiones sunt res parvi momenti in ordine ad perfectionem.

2. Quòd hæc ita faciunt cum licentia & dispensatione Superiorum; & quòd illum vivendi modum sic invenerint: & quòd maxima pars communitatis, & multi Viri docti sic vixerunt, & etiamnum vivunt: ac proinde quòd Constitutiones & antiquæ illæ Leges per contrariam Consuetudinem, & legitimam præscriptionem sint abrogatæ.

3 Dicunt: Jllæ Leges etiamsi adhuc obligarent, obligant solùm ad Veniale, per quod non possumus excludi à Cœlo.

4. Dicunt alii: Regula & Constitutiones nostræ non obligant ad culpam aliquam, sed ad solam pœnam, ac proinde non minuitur per transgressiones perfectio, ad quam obligamur.

§. I.

15. RESpondetur ad *primam* excusationem, quam prætexunt continui transgressores: quòd in Religione exactè observare Regulam & Constitutiones, etiam minimas

mas, eſt res magni momenti, continet maximam perfectionem, addit illam votis, & conſervat vota.

I. Probatur: Quia diabolus, volens deſtruere Religioſam obſervantiam, incipit à minimis, ut ſupra dictum eſt: Ergo à contrario, qui vult in ſe conſtruere obſervantiam, debet à minimis incipere; quia hoc parat viam ad vota, ſicut obſervantia votorum parat viam ad ſervanda Præcepta, inquit *S. Thomas quodlib. 4. ar.* 23. & ſine illis difficile eſt, ſervare Præcepta.

II. Probatur. Ex verbis SS. Patrum, quos citare ad longum omitto brevitati ſtudens: dicunt etiam, quòd Religioſum ad obſervantiam, etiam minimorum, impellere debet cordialis amor DEI & perfectionis virtutum, ad quæ tendere DEO promiſit: inſuper & ædificatio proximorum, ad quam præ omnibus Chriſtianis peculiari obligatione Religioſi adſtringuntur. Præterea quòd nihil eſt parvum, quod DEI causâ fit. Quod DEO placet, & ipſi gratum eſt. Quod DEUM ipſum meretur in mercedem

Qui

Qui à minimis incipiunt, in maxima proruunt, sive in bono, sive in malo, & *Christus* ipse *B. Magdalenæ de Pazzi* mandavit, dicens: Tanti facias Regulam, statuta & vota tua, quantum volo ut me æstimes. Et de parvis defectibus & peccatis inquit *S. Bernardus*; Nemo dicat in corde suo: levia sunt ista, non curo corrigere, non est magnum, si in his maneam venialibus minimisque peccatis. Hæc est (inquit) impœnitentia, blasphemia in Spiritum Sanctum irremissibilis.

III, Probatur; Christus dixit *Mat.* 5. ℣. 17. *Quòd non venit solvere legem, sed adimplere*: adimplevit legem, & maximè perfecit illam superaddendo ei aliqua, quæ parva videbantur. Exempli gratiâ, Legem, *Non occides*, datam antiquis, perfecit quàm maximè, addendo illi: *ut ne quidem irascamur*; ubi lex de *non occidendo* cum maxima perfectione superaddita continetur in *non Irasci*. Nam, qui ne quidem irascitur, longissimè abest ab occisione. Similiter qui ita constitutus est, ut ne quidem venialiter ve-

lit offendere DEUM, perfectissimè implet legem charitatis, & longissimè abest à mortali odio. Quam perfectionem accipit ab observantia legis in parvo, ut videtur. Similiter ergo respectu voti castitatis maximum quid addit, qui ne quidem vult oculum figere in muliere, quod habet ex observantia Regulæ. Jterum: Qui nihil vult recipere, quod non statim plenissimè submittit liberæ dispositioni Superioris, perfectissimè implet votum paupertatis. Perfectissimè obediens est, qui Superiori usque ad minutissima promptè obtemperat, & causam quare sic, vel aliter præcipit, non indagat. Has perfectiones accipiunt vota ab observantia parvarum Constitutionum, in quarum observantia continetur votorum observantia, & superaddunt majorem perfectionem. Quia Constitutiones ordinantur ad perfectionem votorum, inquit *S. Thomas* infrà citandus.

Jnsuper: Signum est evidens perfectæ dilectionis, quòd aliquis ita dispositus est, ut nequidem in minutissimo velit esse DEO

in-

infidelis, sed promptè & alacriter omnia illi solvit. Cedit hoc quoque plurimum in DEI honorem. Est DEO gratissimum, & rumpit viscera misericordiæ DEI nostri, adeò, ut liberalissimè super tales Religiosos thesauros gratiæ suæ effundat, eos specialissimo auxilio gratiæ præservando ab omni malo, & promovendo admirabiliter in omni bono. *Vide latiùs de his Alphonsum Rodericium de Perfectione part.* 1. *Tract.* 1. *cap.* 9. *& sequentibus.*

IV. Probatur: Ex gratiis & beneficiis, quibus à DEO præmiantur, qui sua statuta exactè observârunt. Refert *S. Bernardus* visionem de quodam sancto viro *Gerardo*, cui ante mortem revelatum fuit à *Christo*, quòd nulli Religiosi sui Ordinis perirent, qui diligenter observarent statuta & Regulas suæ Religionis. Jdem revelatum fuit *S. Thomæ*, ut habetur in Vitis Fratrum Ordinis *Prædicatorum*. Et *S. Mater Teresia* refert diversos Religiosos, qui in perfecta observantia Constitutionum vixerant, sine Purgatorio ascendisse ad Cœlum. Qui verò

rò referuntur in actis Generalium Capitulorum Ordinis nostri obiisse cum opinione sanctitatis, semper ferè additur quòd in observantia Constitutionum fuerint exactissimi. Econtrà autem referuntur in diversis historiis gravissimæ punitiones eorum, qui negligentes fuerant in observantiis, etiam parvis, suarum Constitutionum, quas brevitatis causâ omitto. Refert varias *Petrus Damianus*, & *P. Engelgrave, in Luc. Evangelica*, in Sermone super Evangelium Dominicæ 6. post Epiphaniam. Et *in Vitis Fratrum Ord. Prædicatorum parte* 5: *cap.* 5.

CAPUT IV.

Secunda Excusatio (Quòd hæc ita faciunt cum licentia &c.) *allegata refutatur.*

16. AD secundam Excusationen respondetur: quòd Superiores acceperint potestatem in ædificationem, non in destructionem, & vera dispensatio requirit causam necessariam, honorem DEI vel majoris boni in proximis, quæ in relaxata vita regulari non reperiuntur. Superiores sine prædictis causis dispensantes sunt du-

ces

ces cæcorum, & subditi utentes tali dispensatione cum ipsis simul in foveam inferni cadunt. De quo subjungo, quæ habet Religiosissimus *Pater Joannes Nider, de Reformatione Lib.* 1. *Cap.* 11. *hoc modo:*

Sextò sequitur: *Quòd dispensatio, quæ hodie passim in multis Religionibus fieri videtur, & dissimulationes in continua non tentione silentii in interdictis locis & temporibus: in fractione continui jejunii regularis, in perpeti comestione carnium: in lineis vestimentis, & culcitris penneis seu lectorum usu frequenti: in fuga à choro & cantu Divini Officii: in usu tonsuræ & habitibus prohibitis: in negligentia studii litierarum: imò potissimè in appropiatione pecuniæ & similium, quæ in Regula & statutis sunt prohibita, non sunt dispensationes, sed dissipationes; in quibus nec Prælatus potest dispensare, nec subditus talem dispensationem accipere. Apud multos igitur obtinet vulgaris ista definitio:* Dispensare *est cum licentia infernum intrare.* Hæc ille.

Et in deformatis & relaxatis communitatibus, non oportet sequi majorem par-

tem, quia ibi major pars ingreditur amplam & ſpatioſam viam, quæ ducit ad perditionem. Et forma vivendi non à pluribus, ſed ab honeſtioribus ſumenda eſt, inquit *S. Bonaventura.* Tales ſunt, qui vivunt regularem vitam in profeſſione promiſerunt, quamvis in numeroſiſſima communitate forent ſolùm duo vel tres. Excuſatio illa, quòd talem vivendi modum ibi invenerint, non indiget reſponſione, ſed emendatione. Et viri docti ſic viventes, præter commune peccatum tranſgreſſionis, peccant graviſſimo peccato ſcandali, quòd vitam ſuam non conforment ſanæ doctrinæ coram puſillis.

Neque habet hic locum præſcriptio ad abrogandas Conſtitutiones & Regulam; quia nullo tempore, quamvis longiſſimo, poteſt peccatum præſcribere contra virtutem, nec malum contra bonum.

§. I.

Refutatur 3. Excuſatio.

QUod 3. alii producunt in excuſationem ſuarum tranſgreſſionum, nimirùm, quòd Re-

Regula & Statuta non obligent ad mortale, sed ad solum veniale; ac propterea se per transgressiones non posse excludi à regno Cœlorum: est indigna excusatio pro viro religioso, qui profitetur perfectionem, est responsio meri servi & mercenarii.

Ut refutetur hoc malum fundamentum, breviter referam ex communi sententia Theologorum & dictis Sanctorum Doctorum, quanta mala & pericula contineantur in peccatis venialibus, ut illis cognitis terreantur omnes, & abstineant ab illis, præcipuè Religiosi: Loquor præcipuè de peccatis venialibus, quæ committuntur deliberatè & sine urgente causa; non verò de illis, quæ committuntur per inadvertentiam, aut ignorantiam, vel fragilitatem, quæ permittuntur à DEO in justis ad exercitium humilitatis, & facilè dimittuntur.

§. 2.

De malitia peccati Venialis, & quàm graviter à DEO puniatur.

18. ILluminatiss. Doctor P. *Joannes Tau-*

lerus dicit: Quòd nullâ linguâ explicari queat, nec ullo intellectu capi, quanta malitia contineatur in uno peccato veniali, quàm pernitiosum sit animæ, & quanta mala adferat eidem. Jn primis continet contemptum & injuriam in DEUM quodammodo infinitam, propter infinitam dignitatem offensi,& maximam vilitatem offendentis: Sine comparatione major est injuria, quæ irrogatur DEO per unum veniale peccatum, quàm si aliquis occideret proprium parentem, loquendo de injuria, quæ præcisè fit parenti.

Plurimum displicet DEO ac offendit illum,qui tam magnus est. Omnia mala pœnalia hujus mundi, ut ignes, cruces, laniena, gladii, &c. Omnes difficillimi morbi totius mundi, ut calculus, iliaca passio, sciatica,podagra,& omnia simul juncta, comparari naqueunt cum malitia unius peccati venialis, quocirca deberet quis secundùm rectam rationem præeligere millies ac millies intrare ardentem fornacem,quàm vel unum veniale peccatum deliberatè committere.

Po-

Potiùs toleranda eſt omnis mors pœnalis, imò annihilatio, quàm unum veniale admittere. Quocirca rectè quidam Sanctus. Malo dæmonum adire domicilium, quàm vel levi noxâ DEUM offendere.

Si Sanctiſſimæ Virgini daretur optio, utrùm duorum præeligeret, admittere nimirùm peccatum veniale, vel videre Filium unigenitum ſubire omnia tormenta tranſacta, (ſi ſine peccato id fieri poſſet) & liberare poſſet omnes homines ab æterna damnatione: mallet Chriſtum hæc omnia iterum pati, imò ipſamet vellet hæc potiùs omnia ei infligere. *S. Brigitta de Revelation.*

Punit DEUS illud frequenter in hoc ſæculo graviſſimis pœnis, qui tamen tam juſtus eſt. *Moyſes* & *Aaron* propter levem incredulitatis culpam terrâ promiſſionis privati ſunt, ac morte puniti. *Oza* ob levem irreverentiam commiſſam erga Arcam, à Domino morte percuſſus interiit. *David* ob curioſitatem commiſſam in numerando populo punitus fuit peſte. quô

paucis horis obierunt 70000. Varij Sancti Patres dicunt in his solùm veniale fuisse commissum.

Jn futuro illud punit dirissimâ pœnâ ignis, qui tamen adeo misericors est. Nam omnes pœnæ hujus sæculi non sufficiunt ad levem aliquam noxam expiandam. Leguntur in diversis Historijs varij gravissimè puniti, & diutissimè in flammis purgatorijs ob leves noxas, quas videre licet *in Luce Evang. Engelg.* qui multa ibidem horrenda scribit de peccatis venialibus. Disponit quoque ad mortem animæ, sicut febris disponit ad mortem corporis. Præterea ita liberè & sine causa continuò committrre peccata venialia in causa est, quòd plurimi in æternum damnentur. Quia secundùm communem doctrinam Theologorum hujusmodi liberis Trasgressoribus in pœnam peccatorum, negat DEUS sæpè speciale auxilium gratiæ, quando urget tentatio ad peccatum mortale, & ita succumbunt tentationi, & peccant mortaliter Et sic progredientes, ex uno mortali inci-

dunt

dunt in aliud; quia peccatum posterius est pœna peccati prioris: ac tandem in peccatis vitam finiunt, & æternùm damnantur. Quam doctrinam quilibet graviter apprehendere debet. Jnsuper pulchritudinem animæ maculat, fervorem charitatis, DEO adeo gratum, facit flaccessere. Jn actionibus bonis meritum gratiæ & gloriæ impedit, retardat à consecutione regna Cœlorum. Religiosi deberent plus deplorare unum veniale, quàm simplices sæcnlares diversa mortalia.

19. Et quod valde mirum alicui videbitur, sed nihilominùs verum: Quòd sæpè periculosius peccatur in parvis peccatis, quàm in magnis. Jn ore duorum testium fide dignissimorum hæc veritas confirmatur, Chrysostomi videlicet & Greg. Magni, ita loquentium: *Mirabile quiddam, atque inauditum dicere audeo; solet mihi nonnunquam non tanto studio magna peccata videri vitanda, quanto parva & vilia: illa enim ut aversemur, ipsa peccati nàtara efficit, hæc autem, hac ipsa re, quia parva sunt, desides*

reddunt; & dum contemnuntur, non potest ad expulsionem eorum animus generosè insurgere. Unde citò ex parvis, maxima fiunt negligentiâ nostrâ. Chrysostomus Hom. 87 in Matth. *Nonnunquam deterius in parvis, quàm in magna culpa peccatur. Major enim quò citiùs agnoscitur, eò enim celeriùs emendatur: minor verò, dum quasi nulla creditur, eò pejus, quò & securiùs in usu retinetur.* Gregorius Magnus 3. p. Pastoralis, Admonitione 34.

Hæc duo testimonia æq; efficaciter probant, quòd in frequenti transgressione minimarum constitutionum sæpè periculosiùs peccetur, quàm in transgressione votorum.

Ex his jam dictis liquet, quàm insipienter loquuntur, qui dicunt: parva sunt ista, sunt tantùm venialia &c. Contra quos meritò graviter excandescit *S. Bernardus* superiùs citatus, vocans hoc *impœnitentiam, peccatum in Spiritum Sanctum, & irremissibile.*

CAPUT V.

De quarta causa, quâ se excusant Transgressores Regulæ & Constitutionum.

20. ALij tandem eucusant continuas trans-

transgressiones suas ex eo, quòd Regula & Constitutiones eos non obligent ad aliquam culpam, sed ad solam pœnam taxatam, ac proinde quòd per transgressiones non diminuatur perfectio, ad quam ex vi professionis tendere tenentur.

Hæc excusatio habet majorem apparentiam, quàm præcedentes, & propterea plures per illam inducuntur ad transgrediendum: ac proinde pluribus argumentis & fortioribus refutari debet. Et omnia quæ adducentur ad illam improbandam, à fortiori improbabunt tres præcedentes excusationes. Quod ut debitè fiat, explicari debet fusiùs obligatio Regulæ, & Constitutionum illarum, quæ obligant ad solam pœnam. Nam quidquid de hujus obligatione dicetur, à fortiori convenit Regulæ & statutis illis, quæ obligant ad peccatum.

§ I.

Refutatur 4. Excusatio.

21. UT igitur refutetur 4. Excusatio & explicetur obligatio Regulæ & Con-

Conſtitutionum, notandum eſt.

Nota I. Quòd in quibuſdam Religionibus multa continentur in Regula & Statutis, quæ obligant ad peccatum mortale, quæ conſtant ex verbis Regulæ Expoſuit olim R P. *Joannes Capiſtranus Eugenio IV.* quòd in Regula *S. Claræ* continerentur 130. præcepta regularia obligantia ad peccatum mortale, quorum ferè omnium obligationem abſtulit præfatus Pontifex. Jta refert R. P. *Marchant in Reſolutionibus caſu* 50.

Jn alijs quibuſdam Religionibus tranſgreſſio Regulæ &c. obligat ad peccatum veniale: quia hæc fuit intentio Superiorum inſtituentium & ſubditorum profitentium.

Sunt & aliæ Religiones, in quibus Regula & Conſtitutiones non obligant Tranſgreſſores ad aliquam culpam, ſed ad ſolam pœnam taxandam Jta eſt in Ordine Prædicatotum, in quo Regula & Conſtitutiones obligant ad ſolam pœnam, niſi propter præceptum, vel contemptum, Conſtat ex prologo Conſtitutionum, *Tex-*

in 6. litteram & ex S. Thoma 2. 2. *q.* 186. *art.* 9.

Nota II. Quòd præcepta Superiorum sunt in duplici differentia: aliqua vocantur præcepta formalia, quæ fiunt sub hæc verborum forma: Præcipio hoc, vel illud, in virtute Spiritûs Sancti & Sanctæ Obedientiæ, &c. Et hujusmodi præcepta obligant ad mortale, etiam facta in materia aliàs indifferenti, dummodo habeat motivum multum conducens ad regularem observantiam. Exempli gratiâ: Hæc modo sæpè præcipitur, ne Religiosi ingrediantur mutua cubicula, ne ingrediantur hanc, vel illam domum: ne comedant, vel bibant in civitate, & alia similia.

Alia præcepta sunt simplicia, vel materialia, quæ Superiores sæpè faciunt oretenus, sine certa verborum forma, ut dum dicunt: Volo, vel mando, ut hoc, vel illud facias. Et hujusmodi præcepta non obligant ex se ad aliquam culpam, nisi esset magna materia, sed in Ordine Prædicatorum ad solam pœnam, ut patet ex prolo-

go Constitutionum Text. 4. *littera L. &* *in Cap.* de Novitijs in declarationibus ad textum 3. *in fine. Ubi & ratio additur.* Ex quibus constat, quòd Constitutiones & Regula, quæ obligant ex se ad solam pœnam, propter superveniens præceptum formale, obligent ad peccatum; quia tunc fit contra obedientiæ votum, inquit *S. Thomas.*

CAPUT VI.

Utrùm in Religionibus, quarum Regula & Constitutiones obligant ad solam pœnam, citra præceptum aliquando adhuc obligent ad peccatum.

I. REspondetur: Religiosos esse in statu perfectionis, non acquisitæ, sed acquirendæ. Perfectio illa consistit in charitate perfecta, & aliarum virtutum. *S. Thomas* 2. 2. *q.* 186. *a.* 6. *in corp.*

II. Respondetur: Religiosos inde perpetuò obligari ad ea, quæ perfectionis sunt, quæ obligatio oritur ex voto professionis paupertatis, castitatis & obedientiæ. *Idem ibidem.*

III. Respondetur: Religiosi ex vi professi-

fessionis tenentur semper tendere & operam dare, ut habeant charitatem perfectam: quæ tendentia consistit in observatione votorum, Regulæ, & Constitutionum. *Idem art.* 7. *ad* 1.

IV. Respondetur: Votum professionis principaliter respicit tria vota: alia verò omnia, scilicet Regulam & Constitutiones, quæ ad vota ordinantur, respicit secundariò. Ideo transgressio votorum obligat ad mortale: aliorum autem transgressio non obligat ad mortale, sed ad solam pœnam taxatam, nisi propter contemptum, vel præceptum: Quia contemptus contrariatur professioni, per quam vovimus regularem vitam. Transgressio præcepti ipsius Prælati, vel Regulæ est contra obedientiam. *Ibidem art.* 9. *in Corp.*

Nota I. Circa hanc responsionem: quòd aliqua annectuntur voto professionis pro diversitate Religionum, prout congruit eorum diverso fini, vel honestati, quæ obligant sub peccato: ut persolvere Horas Canonicas, frequentare chorum, studere di-

diligenter *S. Scripturæ*, *Theologiæ*, præsertim morali, & controversijs, pro Ordinibus Mendicantium, abstinentia à carnibus, pro Carthusianis, cibus. Quadragesimalis, pro Minimis, deferre habitum sui Ordinis, pro omnibus, non egredi monasterium furtivè, & maximè noctè quod *Clemens VIII.* posuit inter casus reservabiles; cui vicinum est: egredi monasterium cum licentia obtenta mentito titulo, ut prætextu eundi ad infirmos, ire ad alia consortia; quia inde nata sunt sequi gravia mala in præjudicium Religionis, præsertim quando fit nocte. Jdem est judicium de similibus.

Nota II. Sæpè contingere, ut in transgressionibus Constitutionum, in quibus subditi incurrent solam pœnam, Superiores graviter peccent, si per illas transgressiones vident graviter relaxari observantiam Regularem, & non conantur pro posse illa emendare.

V. Respondetur: Religiosus non transgreditur suam professionem, si non sit per-

fectus, sed solùm si contemnat ad perfectionem tendere. *Ibidem art* 9. *in corp.*

V. Respondetur: Duplici modo contemnit Religiosus ad perfectionem tendere: I. formaliter, quando elicit actum hunc: nolo subjici Regulæ & Constitutionibus. II. Quandò per notabilem negligentiam & talem incuriam omittit tendere ad perfectionem, qualis explicatur *Resp.* 8. Quod est contemptus interpretativus.

VII. Respondetur: Religiosi Ordinis Prædicatorum in transgressione suarum constitutionum possunt peccare venialiter, vel mortaliter ex negligentia, ira, vel contemptu. *Idem art.* 9. *ad* 1.

VIII. Respondetur: Religiosi Ordinis Prædicatorum, & aliorum Ordinum, quorum Regula & Constitutiones non obligant ad aliquam culpam, diversis modis peccare possunt, mortaliter, vel venialiter, in illarum transgressione.

1. Quando illarum transgressio provenit ex mala causa, quæ est peccatum.

Quando etiam sine mala causa, cum

contemptu virtuali fit transgressio.

3. Quando ipsa transgressio Constitutionum ex causa peccati.

Explico singula cum Exemplis.

§. 1.

Explicatur primus transgrediendi modus.

23. PRimus modus, quo transgressio Regulæ & Constitutionum est peccatum, contingit, quando illa oritur ex causa peccaminosa. Ratio est: Quia malitia causæ transfunditur in effectum, & exinde opera aliàs bona fiunt peccatum: ut eleemosyna data dauperi mulieri ad fornicandum cum illa, est peccatum mortale. *S. Thomas citatus respons.* 7.

Jta peccat graviter, qui ex formali contemptu transgreditur Regulam & Statuta. Quod tunc contingit, quando ideo transgreditur, quia non vult illis subjici, idque, vel ex malitia, vel quia judicat illa irrationabilia, vel nullius momenti. Ratio est: Quia hoc directè contrariatur voto professionis, quo obligatur per illa media tendere ad perfectionem. Jnsuper, quia

quia causa, ex qua procedit transgressio, est peccatum, scilicet contemptus. *S. Bernardus* ait: *Neglectus culpabilis, contemptus damnabilis est.*

Similiter peccant, qui Regulam & Constitutiones volunt continuò transgredi, & pœnas subire recusant. Ratio est; quia hoc expresse contrariatur voto Professionis, in quo promittit vivere secundùm Regulam & Constitutiones, quæ requirunt, ut illa observet vel subeat pœnam.

A talibus non prout absunt illi transgressores, qui pœnas inviti subeunt, & murmurant contra illas, ac si eis fieret injuria.

Peccant etiam, qui ignorant Statuta & Ordinationes sui Ordinis, & negligunt illas legere & addiscere: quia tales convincuntur ex hoc nolle implere ea, ad quæ per professionem se adstrinxerunt; quocirca talis ignorantiæ & negligentia, ex qua peccant, non excusat, quia est de illis, quæ tenentur scire.

Jlli quoque, qui ex ira, ut se vindicent

contra Superiorem, murmurant tempore silentij: vel ex mera gula frangunt jejunia Ordinis, & sic de alijs: peccant quoque venialiter, vel mortaliter, secundùm qualitatem causæ, ex qua moventur ad transgrediendum.

Pro quibus tamen nota: Quòd in casibus positis & alijs similibus, transgressio Regulæ vel Constitutionum non habet distinctam malitiam à malitia causæ, ex qua procedit. Jta in præsenti sufficit in confessione dicere, in I. casu, commisi peccatum gulæ in materia levi. Jn II. casu murmuravi graviter, vel conspiravi contra Superiorem.

Debetur tamen illis peccatis duplex pœna: una, quia sunt peccata: altera, quia sunt contra Regulam, vel Constitutiones quæ ad specialem pœnam obligant.

§. 2.

Explicatur secundus transgrediendi modus hic supra positus. 2. Quando etiam &c.

24. PRæcipua difficultas hîc est de continua transgressione Regulæ . . .

Con-

Constitutionum sine aliqua mala causa, sed ex nulla, vel frivola, ex mala consuetudine.

Utrùm in tali transgrediendi modo contineatur peccatum? Et quale peccatum? Quæ res visa est semper valde obscura, & ejus resolutio à multis dudum desiderata.

Ad quam difficultatem respondeo: Si tales transgressores, dum subinde advertunt suum irregularem modum vivendi, pœniteant de illo, & proponant se emendare, & utcumque conantur, quamvis valde periculosum sit ita vivere, puto tamen in illo non contineri virtualem contemptum. Quia contemptus tollitur per pœnitentiam & emendationis propositum, sive per hoc, quòd judicent se malè facere, quando advertunt continuas suas transgressiones, & ita implicitè dolent, quo circa talis vivendi modus videtur pertinere ad fragilitatem humanam, & nóndum pertingere ad contemptum.

Si verò illi transgressores continuò & quàmvis occasione habitâ, liberrimè trans-

grediuntur Regulam & Constitutiones, cum nulla aut frivola ratione, & in hujusmodi transgressionibus perseverant per hebdomadas, menses &c. Et hoc subinde advertentes, neque cogitant, neque curam aliquam habent de emenda. Tales vivunt in statu valde periculoso, & proxima dispositione ad formalem contemptum; quinimò in tali transgrediendi modo reperitur interpretativus, seu virtualis contemptus, ac consequenter peccatum, & continuò sunt in malo statu.

Jmò, ut inquit *D. Dionysius Carthusianus*, tota taliter viventium vita est continuum peccatum. Et confessiones, quas faciunt, & sacrificia, quæ offerunt, sunt magna sacrilegia, verba illius postea referam.

Probatur: Nam contemptus est voluntaria sine causa continuata legis transgressio. Jta *R. P. Magister Petrus Martyr in Summario Constitutionum nostrarum parte 2. cap. 21. de contemptu refert ex diversis.* Atqui hoc reperitur in præfatis transgressionibus, ut patet.

2. Quia

2. Quia tales transgressores per liberum illum transgrediendi modum sine causa continuatum ostendunt se nihili facere Regulam & Constitutiones. Et ostendunt eandem pravam dispositionem, quam habent, qui formaliter contemnunt, solùm differunt, quod hi apertè & pejori modo faciunt, quod illi faciunt implicitè & interpretativè. Ponunt idem obstaculum tendentiæ ad perfectionem: & sunt proximè dispositi ad formalem contemptum; quia si tales seriò moneantur, obvium est, ut respondeant: Non curo, nolo aliter facere, parvum vel nihil est hoc. Et refert præfatus Pater in præfato Summario in diversis locis, de illis, qui frangunt jejunia regularia sine causa, similiter de his, qui utuntur lineis ad carnem, qui frangunt continuò silentium, & in similibus perseverare intendunt, dicit, quòd disponantur ad damnabilem contemptum. Fuit hic vir doctissimus, & in regularibus Constitutionibus versatissimus.

Peccatum verò, quod sic vivendo com-

mittitur, directè contrariatur professioni, per quam aliquis promisit Regularem vitam, inquit *S. Tho.* 2. 2. *q.* 186. *a.*9 *in corp.*

Si quis objiciat, quòd *S. Thomas* loco citato ad 3. dicat: Quòd frequentia peccati dispositivè inducit ad contemptum. Ergo in ea nondum est contemptus

Respond. Quòd *S. Thomas* ibi loquatur de contemptu formali, ut patebit legenti eum. Cui conformia sunt jam dicta à nobis, quòd virtualis contemptus inducit formalem.

§. 3.

Explicatur tertius modus transgrediendi Regulam & Constitutiones cum peccato.

25. COmmittitur quoque peccatum mortale vel veniale in transgressione Regulæ vel Constitutionum, quando ipsa transgressio est causa peccati, vel est scandalosa trahens alios ad peccatum, vel propinquè disponit ad peccatum, vel tales sunt transgressiones, ut notabiliter enervent, vel relaxent disciplinam & observantiam regularem.

Nam

Nam malus effectus habet malum causam. Singula illa declarabo in sequentibus probationibus.

Pro quo iterum nota: Quòd in hujusmodi transgressionibus non reperiatur duplex distincta malitia, ita ut sit alia malitia transgressæ constitutionis, & alia sit malitia peccati, quod ex illa sequitur, sed eadem sit causa & effectûs Exempli gratiâ: Qui frangendo silentium litigat cum Fratre, & dicit ei graves contumelias, sufficiet ei dicere: Dixi graves contumelias fratri. Et idem de similibus.

26. Patet 1 veritas responsionis in transgressione silentij. Nam ubi continuò frangitur silentium, non potest esse Religio, secundùm quod scribit *Apostolus Jacobus Epist. Can. cap. 1. & Sanctus Hieronymus in Epist.* Religio Sancta non potest esse in loquacibus. Et *S. Augustinus*, qui non custodit linguam suam, Monachus non est. Et sicut ex silentio religioso omnia bona oriuntur, quæ in specie recenset *Joannes Climacus in scala*, ita ex loquacitate oriun-

tur omnia vitia, quæ refert *S. Antonius p.* 1. *tit.* 2. *c.* 4.

Inter alia negligitur reflexio ſuper actiones ſuas, & ſeria recollectio ſui ipſius, ad vitam religioſam tantoperè neceſſaria. Negligitur ſtudium pietatis & devotionis. Negligitur ſtudium Sacræ Scripturæ & Theologiæ, ex quo redduntur inepti confeſſarij in ruinam animarum, & infructuoſi concionatores. De quo dicit ſolemnis ille Theologus *P. Dominicus Bannez*, quòd Dominicanus, qui quotidie non ſtudet per notabile tempus, graviter peccet. Idem dicendum eſt de alijs Eccleſiaſticis, qui habent tales functiones. Item per continuam loquelam fiunt jurgia, murmurationes, detractiones & innumera alia peccata, per quæ fiunt quotidie pejores. Similiter qui frangunt jejunia Ordinis frequenter & ſine cauſa, fiunt magis ac magis guloſi, carnales, immortificati, acpaſſionati, & alienati ab omni bono honeſto. Et ita ſeipſum examinanti per alias conſtitutiones, apparebunt alij defectus, & depre-

hen-

hendet post multos annos, in Religione transactos, se multò pejorem esse, quàm erat, dum Religionem intraret. De quibus verificatur illud *Thom. à Kempis*: Multi computant multos annos Religionis, sed paucos Religiosæ conversationis. Et aliud: Multi sunt veterani in Religione, sed vix Novitij in observatione. Quando igitur, & in quo, & per quas actiones tendunt hujusmodi Religiosi ad perfectionem charitatis & omnium virtutum, in quibus consistit religio, verè igitur dicunt *Hieronymus Augustinus* & alij Patres, quòd tales non sunt Religiosi, qui tamen ut Religiosi in rigore judicabuntur.

2. *Probatur.* Quia continua transgressio Regulæ & Constitutionum redundat paulatim in transgressionem votorum: Nam secundùm *S. Thomam* supra citatum, hæc ordinantur ad votorum observantiam, & sunt quasi nervi, quibus fortiter manet colligata, & subsistit vita Regularis, & illis per transgressiouem sublatis, enervatur & corruit Religio. Sicut in civitate, destru-

cto antemurali & propugnaculis, facilè ruit murus, intrat hostis & vincitur civitas. Ita quoque quando Religiosus circa mandata Superioris incipit inquirere, quare hoc, quare illud, quare ego, & quare non ille, &c. facilè progreditur & dicit: Ego hoc facere non teneor. Tandem, ego hoc facere nolo. Similiter, Religiosus, qui contra statuta sua incipit parva incipere sine licentia, expendere, alienare, paulatim illa crescunt, & fit proprietarius. Sic etiam quando solus incipit loqui cum fœminis, deinde familiariter agere cum illis, recipere litteras & munuscula, finaliter sequitur incontinentia.

III. Probatur: Quia liberi illi Transgressores verbo & exemplo trahunt alios ad deplorandum suum vivendi modum, & sic paulatim destruuntur præclarissimæ Religiones, quæ à suis Fundatoribus in maximo sanctitatis rigore sunt institutæ & cum magna ædificatione populi dudum floruerunt, idque cum irreparabili damno, gravissimo præjudicio honoris DEI, scanda-

lo

lo sæcularium, & perditione infinitarum animarum, quas Religiosâ vitâ potuissent Christo lucrari.

Jn talibus Religiosis locum habet terribilis illa visio *Sancti Pachomii*, quam vidit de futuro statu sui Ordinis. Jllam reperire licet in vitis Patrum conscriptis à *S. Hieronymo* in vita *S. Pachomii.* Et in gemitu Columbæ *Cardinalis Bellarmini.* Legant illam, & in illa reperient lumen, quo evadant periculosas suas tenebras.

30. Tandem hæc omnia probantur efficacissimè, illa præsertim, quæ habentur in Responsione octava ex Doctrina Divi *Dionysii Carthusiani de Reform. Claustr. Cap.* 6. Qui de talibus Religiosis ita scribit: *Quamvis multa contineantur in Regulis & Statutis Religiosorum, ad quæ non tenentur de necessitate præcepti, ita quòd statim peccent mortaliter, quando in aliquo fuerint negligentes, ut est observantia silentii, surgere alacriter ad Matutina, otiositates vitare, inutiliter hinc inde discurrere, atque similia; verùm consuetudo excedendi, seu assiduitas de-*

linquendi in istis, & non curare, neque emendare, non potest à mortali excusari peccato, (scilicet propter contemptum saltem virtualem) propterea Religiosi deformati, in quibus parva, aut nulla, est rigoris, aut disciplinæ observantia; qui carnaliter aut sensualiter vivunt, & mundanis vanitatibus pleni sunt, otiositati & loquacitati uacantes, in innumerabilia prorsus incidunt vitia & peccata, non venialia tantùm, sed & mortalia, imò tota illorum uita est quasi peccare continuum: præsertim quia & hæc ipsa bona, quæ agere videntur, tam negligenter, irreverenter, & tepidè, tam inordinatè, atque indebitè agunt, ut magis sit offensivum DEI, quàm honorativum, ac reconciliativum ipsius. Tales enim qui in fæcibus suis jugiter manent, qualiter confitentur? Qualiter celebrant? Qui se in nullo emendant, imò de multis, quæ mortalia sunt, nullam sibi conscientiam facere comprobantur. Hæc ille vir, quem *Bellarminus de Script. Eccles.* doctissimum ac sanctissimum vocat. Jn qua Doctrina (quæ nimium vera est) si benè considere-tur à laxis Religiosis, videbunt tanquam

in

in speculo sordes conscientiæ, & evidens periculum æternæ damnationis.

31. Quapropter hæc doctrina incutere deberet maximum timorem omnibus Religiosis, tam Superioribus, quàm Inferioribus, & illos eò adigere, ut seriò recolant diem Professionis suæ, in qua spontaneâ & sincerâ mente se totos DEO consecrârunt. Promiseruntque, quòd omnibus diebus vitæ suæ usque ad mortem vivent secundùm Regulas & Constitutiones, non prout hîc, vel ibi servantur, sed prout in se sonant. Verûm è contrà, vix emissâ professione statim prætendimus dispensationes, Privilegia, licentias generales, & exemptiones à quibusvis Regularibus observantijs, per quæ Religio irreparabiliter decidit, & redigitur ad nihilum. Quasi verò eminentissimos ille & Angelicus status totus consistat, ut maxima DEO promittamus, & ex promissis DEO nihil reddamus. Insignis perfectio! Scriptum est: *Vovete & reddite DEO vestro; displicet DEO stulta & infidelis promissio.* Et quod

gravius eſt, Superiores ad talia indiſcretè concedenda quodammodo compellimus, ſocios in tale adjutorium nobis conjungimus, & bonis Superioribus, hæc & ſimilia reformare volentibus toto conatu obſiſtimus, ſocios in perditionem trahimus, & poſteris noſtris viam ad infernum ſternimus, idque uſque ad diem judicij, quorum omnium peccata veniunt ſuper illos, qui ſcandalum illud poſuerunt. Quia ut ait Seraphicus Doctor: *Quicunque aliquod exemplum aliis relinquunt, ſive bonum, ſive malum, particeps eſt imitatorum ſuorum, ſive in ſupplicio, ſive in præmio ſempiterno.* Quemadmodum Dux exercitûs, qui permittit militibus devaſtare pagum, eſt omnium peccatorum reus, & reſtitutioni totius damni obnoxius. Vide notabilem ſententiam *S. Matris Tereſiæ de Via perfect. cap.* 13.

Dignetur nobis optimus Pater præbere lumen, ut tempeſtivè denſiſſimas has tenebras evadamus, ne ſeriùs deploremus cum impijs apud Sapientem: *Erravimus à*

via veritatis, & Justitiæ lumen non luxit nobis; & Sol intelligentiæ non est ortus nobis. Apprehendant hæc Superiores, qui suâ negligentiâ, & indiscretâ Jndulgentiâ horum omnium sunt principalis causa. Attendant quoque ad hæc omnia Superiores & Confessarij Monialium, ut illas frequenter admoneant de tanta obligatione Regulæ & Constitutionum, etiam minimarum.

CAPUT VII.

Sequuntur aliquæ objectiones contra prædicta.

OBjiciunt I. Qui semel aut iterum frangit silentium V. G. non peccat, vel si peccet, tunc sequitur, quòd quævis transgressio Constitutionum sit peccatum, ac proinde quòd numquam obligent ad solam pœnam. Vel si semel aut iterum frangere silentium non sit peccatum, ergo neque erit peccatum centies frangere, quia omnes transgressiones sunt ejusdem rationis. Similiter potest fieri argumentum de alijs Constitutionibus.

32. Ad quæ respondetur: Quòd licèt quælibet transgressio secundùm se præcisè sumpta sit ejusdem rationis cum prima & secunda transgressione, considerata tamen cum pluribus alijs, per notabilem negligentiam iteratis, prout declaravi jam suprà Responsione. 8. Habent posteriores aliquid, quod non habent priores, scilicet interpretativum contemptum, ut patet ex Respons. 8.

II. Objiciunt ad hæc: Esto foret peccatum transgredi dicto modo Constitutiones: attamen quòd hodie aliquis frangat silentium, foret solùm veniale peccatum unum, vel plura. Vel quòd aliquis frangat jejunium Ordinis sine causa & licentia, est ad summum veniale peccatum, faciat similiter cras, & perinde, forent solùm venialia: sed venialia multiplicata non faciunt unum mortale. Quemadmodum, si quis hodie in lectione Horarum omittat aliquot versus, similiter faciat cras & perinde, manerent solùm tot venialia. Idem reperitur, si aliquis in parvo frangit jejuni-

nium Ecclesiæ diversis diebus, non constituitur ex illis peccatum mortale. Ergo similiter dicendum videtur, quò multiplicatæ transgressiones Constitutionum non poterunt unquam constituere peccatum mortale.

33. Respondetur: Quòd quando multi actus venialiter peccaminosi uniuntur in objecto seu materia, tunc ultimus ille actus, in quo completur notabilis materia, vel in qua vult permanere, illa voluntas est peccatum mortale, ut videre licet in parvis furtis. Ut, decies surripere unum assem, sunt tot venialia, licèt semper accrescant; sed quando sic pervenitur ad decimum sextum, vel vigesimum assem, tunc velle retinere illum assem cum præcedentibus, committitur peccatum mortale. Idem contingeret, si aliquis in Jejunio Ecclesiæ eadem die sæpiùs sumeret parum cibi, ultima sumptio fieret mortalis, in qua completur notabilis cibus assumptus. Quando verò multi actus non sic uniuntur, tunc licèt sæpiùs iterati, manent solùm

ve-

venialia, ut contingit in duobus ultimis exemplis positis in argumento.

Jn præsenti verò, frangere frequenter jejunia Ordinis, silentia & similes majoris momenti Constitutiones cum frivola aut nulla causa, uniuntur in hoc, quòd aliquis maneat irreligiosus, immortificatus, totus sensualis, non progrediatur in via virtutum, maneat imperfectus, & post multum temporis sæpè pejor, quàm dum Religionem intraret, quæ omnia graviter militant contra obligationem, quam in professione assumpsit & sequuntur alia detrimenta Religioni superiùs relata.

III. Objicitur contra prædicta: Ego vivo secundùm Regulam & constitutiones, tametsi frequenter transgrediar, quando paratus sum ad taxatam pœnitentiam subeundam pro transgressionibus, quia Constitutiones non plus requirunt, ut patet ex prologo, ubi dicitur: quòd Regula & Constitutiones non obligant nos ad culpam, sad ad solam pœnam.

Respondetur: Quòd obligent nos ad so-

ſolam pœnam ſecluſo contemptu; in continua tranſgreſſione Conſtitutionum ſine cauſa reperitur interpretativus contemptus, juxta dicta reſponſione 8.

IV. Conqueruntur, quòd in tantùm multiplicentur Conſtitutiones & Ordinationes, quòd vix poſſint memoriâ retineri, quomodo ergo poterunt impleri? Et onus novæ Legis, quod Chriſtus leve & ſuave prædicavit, videtur in Religionibus per diverſa ſtatuta adeò aggravari, ut tandem de jugo Religionis dici poterit, quod Apoſtolus *Petrus* de antiqua lege dixit: Quòd nec nos, nec Patres noſtri portare potuimus.

34. Reſpondetur: Quòd per diverſa & multiplicata ſtatuta additur onus votis noſtris, ſed non eſt onus aggravans, ſed allevians, prout *S. Bernardus* dicit de lege Evangelica in ordine ad legem antiquam moralem: *Additur* (inquit) *onus oneri, & minus onerat; & ſic oneri graviſſimo legis accedens quadrina Evangelii, & auxit perfectionem, & minuit difficultatem.*

Quem

Quemadmodum, si equo, qui deberet portare duodecim saccos tritici, addas currum, ita Regula & Constitutiones adjunguntur votis ad alleviandum onus eorum.

Neque etiam onus, quod addunt, est difficile: nam quando pulsatur ad Ecclesiam, æquali facilitate potest quis omnibus relictis statim ire, quàm hærere per medium quadrantulum, & seriùs venire. Et audito signo silentij æquè facilè potest statim discedere, quàm in locutorio longiorem protrahere moram. Jdem est de alijs observantijs. Neque sunt ita multiplices, quin facillimè possint retineri, si quis ex amore perfectionis, quam professus est, legat & relegat subinde capitulum aut alterum: Quia sæpè legimus multa vana, & benè retinemus. Ad quod etiam hortatur *Humbertus* quondam Generalis Ordinis Prædicatorum, dicens: *Lectio diligens Regulæ & Statutorum propriæ professionis, necessaria est, quia* (inquit) *fit contra Regulam frequenter, quando non legitur Regula.*

V. Alij sunt, qui vellent observare Regulam & Constitutiones, tamen incipiunt & pergunt transgredi statuta sua cum Socijs, quia timent illos offendere, vel obloquia ipsorum, vel quia non audent publicè agere contra communem consuetudinem, ne videantur singulares, vel agere tanquam Novitij, vel habeantur tanquam scrupulosi, vel hypocritæ.

35. Rr. Si propter observantiam Regularem, ad quam obligor, incurro indignationem, & displiceo socijs meis, non est hoc curandum, teste Apostolo, dum dicit: *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.* Nam sic displicendo hominibus magis places DEO. Consuetudo illa communis Religiosorum aliorum corruptela est Religionis, ac ideo detestanda. Et non à pluribus, sed ab honestioribus forma sumenda est, inquit *S. Bonaventura in Speculo p. 1. c. 2.*

Neque est mala singularitas servare communes regulas & statuta, ad quæ tota communitas obligatur. Neque est Novi-

tiorum exactè sua statuta observare, qui nondum illis obligantur, sed professorum. Jmò & quantò seniores sunt professione, gradu, vel officio, tantò plus obligantur ad eorum observantiam: Quia debent bono suo exemplo ædificare juniores, monstrando, quantum profectum in via perfectionis fecerunt, & in illa progredi usque ad mortem, prout promiserunt. Nec est hypocrisis facere id, quod debeo, sed sincera fidelitas: Neque exactè observare sua statuta est scrupulosum, sed Religiosum. Et quietare conscientiam suam in hoc, quòd illorum transgressio non sit peccatum, est astuta diaboli persuasio, per quam subtiliter inducit, & suaviter illaqueat Religiosos in sensuali illa libertate, & ita paulatim destruit observantiam: quia hæc est vera radix, ex qua semper prodit ruina Religionum in sanctissimis Monasterijs, ut observatum est à pluribus sanctissimis Viris.

VI. Multi à parvis incipiunt sua facere sine licentia Superiorum, & paulatim pergunt ad majora; tandem in nullo petunt li-

licentiam. Quia pudet illos frequenter accedere Superiores; ac eò confidentiùs, quia existimant, quòd Superiores nolunt continuò molestari.

36. Rr. Sed pudor ille, vel potiùs superbia illa, est nimis pernitiosa, quia nata est auferre totam promissam obedientiam, & Religiosos iteratò transferre ad propriam voluntatem, quod Sacrilegum est: boni superiores, qui cogitant, quòd de vita singulorum debebunt reddere rationem, libenter volunt & debent scire, quid singuli agant: quomodo aliàs de vita illorum poterunt reddere rationem Christo Domino supremo Judici? Deinde incipiunt quævis oblata recipere sine licentia, & ita perit paupertatis votum. Tandem quærunt conversationem muliercularum, à quibus hæc recipiunt, ac ita periclitatur castitas, propter quæ DEUS primò ab ipsis deseltus, deserit illos; & meritò subtrahit lumen ab intellectu, ut videntes hæc non videant, aufert à voluntate emollientem gratiam, & ita obdurantur, nam horum omnium

transf-

transgressionibus amplius scrupulum sentiant, & ipsi, sic quietè morientes, sepeliuntur in inferno.

CONCLUSIO.

PErpendant hæc frequenter & accuratè omnes Religiosi, qui faciles sunt in transgrediendo Regulam suam & Constitutiones; considerent, (inquam) quàm periculosum sit ita vivere, & quàm horrendum sit ita mori; quid tales respondere poterunt in hora mortis justissimo Judici Christo, quando exactè repetet pretiosum illud talentum Religiosi Statûs, in quo quotidie debebant progredi de virtute in virtutem, tendere ad majorem perfectionem, producere quotidie fructus in lucrum animarum verbo & exemplo? Cùm tamen ècontra, prout clarè videbunt in hora mortis, vitam suam esse deteriorem quàm dum ex sæculo primitùs ad Religionem venerunt, in vinea Domini se spinas protulisse, non uvas: dedisse se proximis exempla pravitatis, & non charitatis. servus ille Evangelicus, qui talentum suum di-

diligenter custodierat, sit graviter reprehensus, & ligatis manibus & pedibus missus in tenebras exteriores, quia in illo negotiatus non fuerat, & lucrum non adferebat; quid fiet de nobis, qui non tantùm lucrari neglexim⁹, sed talentum ipsum irreligiosè vivendo dissipavimus? Quomodo indignationem irati Domini perferre poterimus, qui ex tam magnis promissis nihil solvimus? Quia in Religione non perfectè vivere, summa damnatio est, (inquit *S. Eusebius.*) Perpendamus igitur hæc tempestivè, antequam talentorum Dominus redeat ex longinqua profectione, & incipiat nobiscum inire exactam rationem: ubi tunc singula exacte computabuntur, & secundùm rigorem justitiæ punientur.

Donet igitur Dominus, & Regulam & Constitutiones exactè observemus, tanquam spiritualis pulchritudinis amatores? & ubi nos invenerimus ea, quæ scripta sunt, facientes, agamus gratias Domino honorum omnium Largitori: ubi verò sibi quicunque nostrûm viderit aliquid deesse, doleat de præterito, caveat de

futuro, orans, ut sibi debitum dimittatur, & in tentationem non inducatur. Jta S. P. *Augustinus* finit sanctam suam Regulam.

Finio & ego hunc tractatulum ad majorem DEI gloriam, si subjunxero hanc brevem regulam *S. Caroli Borromæi*, quam sequendo pervenit ad apicem perfectionis, quæ talis est:

A minimis incipe,
Semper progreditor,
DEUM semper ante oculos habe.

Quod nobis concedere dignetur totius perfectionis Magister & Origo Christus IESUS, qui est DEUS super omnia benedictus, AMEN.